

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor pošta iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Ko manovej hiši.

„Green Erin“.

II.

Dr. V. Z. Največja nesreča je pa prišla v uže ob sebi nesrečno deželo z reformacijo.

Irci so ostali svoje starej katoliške veri zvesti, mej tem ko so njihovi angleški tlačitelji z vso silo protestantizem uvajali. Najhujša in najneznosnejša je bila vlada v tej zadevi kraljice Elizabete in pa protektorja angleške republike Cromwella. — Še je v spominu vseh, na kakšen način so 1875. leta meseca maja Turki pod poveljem Ševket paše Bolgare klali in jim vasi in mesta požigali. Človek se kar strese, ako se spominja katastrofe v Bataku, ki je Turkom še to malo simpatij od vzela, ki so jih poprej na Angleškem uživali. Ali vse te turške grozovitosti v Bolgariji so le kapljica vode proti reki, ako človek povestnico v roke vzame in bere, kaj so Cromwell in njegovi generali O'Brien in lord Inchiquin počenjali na Irskem. Strašna so bila klanja v Droghedi in v Wexfordu. Hodili so Cromwellovi vojaki od mesta do mesta, od vasi do vasi, ter vse požgali in poklali, kar jim je pod roke prišlo. Tu nij bilo nobenega usmiljenja, nobene rešitve za ubozega Irca, naj je uže bil starec, mož, žena, otroček ali fant — tu se nij nikomur prizaneslo! Krasna in velika katedrala v Droghedi se je spremenila v pravo klavnico.

Pribeglo je bilo v njo čez 5000 žen in malih otrok, ki so bili v nadi, da bo svetost božjega hrama Cromwellove vojake zadrževala, jim kaj žalega storiti. Ali žalibog prevarili so se. Cromwellove zverine v človeške podobnosti vse poklale do zadnjega, kar so živega v cer-

kvi našle. Male dečke, ki so od straha pod turnske line zbežali, so grozoviti Cromwellovi razuzdanci vse kakor mačke s stolpov pometali. Nobena prošnja, nobena solza, noben jok nij našel odmeva v srcih teh zdvijanih angleških krvolokov. V pravem pomenu besede je takrat Cromwell s svojimi generali čez tri sto tisoč Ircev vsake starosti in obojega spola poklal in pomoril.

Irci, kar jih je preživelo, so od taci grozovitosti vsi zbegani zapustili vasi in mesta, in se skusili poskriti po gozdih in velikanskih močvirjih, katerih ima še Irska dan denes obilo. Te v barja ubegle nesrečneže je dal pozneje Cromwell po svojih vojaki loviti kakor divjo žival s tem namenom, da bi bil te ujetnike v zapadno Indijo deportiral in na ta način irski rod na Irskem popolnem iztrebil. Res se mu je posrečilo osemdeset tisoč taci beguncev skupaj nagnati, da bi jih vkrcali za zapadno Indijo. Pa večji del teh nesrečnežev je poprej pomrlo, in po preteku šestih let je bilo od teh za zapadno Indijo namenjenih osemdeset tisoč Ircev le še samo dvajset ljudi živih!!! Vse to se je godilo od 1649. leta naprej.

Ob sebi se umeva, da so Cromwellovi vojaki Ircem vso zemljo odvzeli, kar jim je še ostalo, tako da je imel prvotni irski gospodar menj pravic na svojem domačem zemljišči, nego volk v gozdu.

Akoravno je Irska vsled teh grozovitosti puščava postala, nij še to zadostovalo angleškim trinogom. Dali so Ircem take postave, katerih bi se še celo Turki sramovali Raji nasproti. To so tako imenovane kazenske postave za Irsko (penal Laws for Ireland).

1778. leta se je izjavil slavni angleški parlamentarec in govornik Burke o teh postavah v angleškem parlamentu, da, ako bi bil sam Belcebub v peklu mej vsemi hudiči nagrado razpisal za najbolj trinoško in satanično postavodajstvo, po katerem bi mogel kak narod mučiti, kakor bi ga počasi na različni pekkel, — ne bi bil našel nobenega mej svojimi peklenskimi podložniki, ki bi bil v stanu v tej zadevi tekmovati z angleškim parlamentom!

To strašno ali resnično kritiko o teh grozovitih postavah nij izrekel kak Irec, ampak pravi pravcati Anglež.

V izgled hočemo tu le nekatere naredb iz tega famoznega zakonika navesti:

Vsakemu katoličanu (kar je isto toliko kakor Ircu) je bilo prepovedano svojo poslednjo voljo izraziti ali „testirati“. Javna oblast je imela pravico premoženje katoličana po njegove smrti po svoji previdnosti mej njegove sinove razdeliti. Če je žena katoličana k protestantizmu pristopila, imela je pravico od svojega moža poseben živež zahtevati in vse otroke po svoji volji odgojiti. Vsak otrok katoličana je imel pravico še v otročjih letih protestant postati in potem zahtevati od svojega katoliškega očeta posebno vzgojo in vzdržanje. Če je katoličan kos zemlje za gotov denar kupil, imel je vsak protestant pravico zemljo mu odvzeti in zase rabiti, ne da bi bil primoran katoličanu kupnino povrniti.

Noben katoličan nij imel pravice v kako šolo hoditi, niti pravice druge ljudi podučevati.

Katoličan, o katerem se je izvedelo, da je kako šolo obiskoval izgubil je vsled tega vse svoje premoženje. Noben katoličan nij mogel postati častnik, uradnik, sodnik ali porot-

Listek.

Zverinjak v ameriškem gozdu.

(Po Fr. Gerstäckerju.)

(Dalje.)

„Da bi le vedel, kje ga je ujel, tega pritlikovca!“ vsklikne starec, ki se mu je to najbolj čudno zdelo; „vrag vzemi te pasti! nemajo ni vratic ni pokrova, pa se vendar peklensko dobro zapró!“

„Nu, ga-li nijste vprašali, Smithly,“ dé jeden zraven stoječih.

„Vprašal? da,“ odgovori starec, „a nij mi bilo dobro, — blagoslovi mojo dušo, kaj je mož vse načenčal! razumeti ga nijsem mogel. In ti gozdni možje, ki jih on imenuje monke, — zlodej vedi, kaj meni on s tem, kajti mi jim pravimo le gozdni možje, ali divji možje, — ti so ti gogotali in vmes kričali in pisani ris je tulil, in tak star, malovreden katamunt — vrag vzemi to zver, zakaj da je le rajši

ne pobije — cvilil je in kričal, — človek bi moral kar znoreti.“

„Ali ima res prave gozdne može?“ vpraša jeden poslušalec, ki je uže komaj čakal, ter le na pol obrnen, hotel slišati potrdilo iz Smithlyjevih ust.

„Gozdne može?“ pa ta ponavlja, in se po njem ozre, „vi vprašate, če ima res gozdne može! Celo gnezdo jih ima, pravim, starca in gnezdo mladičev! in kakšni so — Bog zna, kak tujec je sem v naš gozd zašel!“

Oni, ki ga je vprašal, uže nij slišal konca njegovega govora; kakor da bi mu za petami gorelo, tekel je, za njim mnogo družih, v hotel nazaj, kjer je imel svoje kože in drugo shranjeno; niti trenotka nij hotel več zamuditi, da bode čuda prečuda sam z lastnimi očmi videl.

Francoz imel je tudi popoldne dobro kupčijo, ker ljudij zdaj nij več vstopnina strasila, in kmetje nijso šli samo jedenkrat, ampak tri, četirikrat v to „divjo družbo zverin“, kakor

so zverinjak nazivali; potem se pa o tem toliko razgovarjali in z nova došli so tolikanj razkazivali nenavadno krasoto, da se je istinito vse sem in tja gnetlo in je mr. Bertrand pri svoji čudnej kasi imel obe roki polni dela, ker zamenjavaj je različne reči, — katere so bile njemu kot barantaču vedno dvakrat večje vrednosti, ter je za te reči prejšnjim lastnikom dovoljeval vhod v svojo menažerijo.

To, kar nikakor nijso mogli razumeti, je bil rep od opic, katere so imeli kljubu vsem protidokazom Francoza za „gozdne može“. Francoz je bil le tako neumen, da še tega nij poznal, kar je ujel, in oni, békvdsmeni arkansaski, morajo vsaj prav za prav vedeti, kaj da je gozdni mož, in kaj nij.

Vsejedno je znamenito, da se govorica o „divjem človeku“ to se ume: zdvijanjem, ki zbeži v gozd, in ga ne more nihče več ven spraviti, v zapadnih gozdih še zmirom raznaša in kljubu temu, da se je redko kedaj ali celonikdar kaj tacega zgodilo. Mnogo mesecev vse

nik, niti nij imel v obče nobene volilne pravice. Vsak protestant je bil podvržen tem postavam, ako je katoličanko za ženo vzel, ali ako je dal svoje otroke v katoliške verigradnje. Noben katoliški duhoven nij smel méj svoje fare prestopiti in tako dalje „sine gratis“.

Krona vseh teh postav je bila pa tale: Znano je, da je vsak narod, ki v ravninah živi, velik prijatelj konja, tako Rus, tako Magjar in tako tudi Irec.

Še dandones je največja želja in cilj in konec vseh fantazij siromaškega irskega najemnika enkrat si toliko prihraniti, da bi si mogel kupiti konja, — magari če je še tako grdo in mršavo kljuse. In če Irec enkrat do tega pride, da si konja nabavi, rajši sam strada, samo da ima njegov šarec zadosti hrane. K tem velikanskim taborom, ki so od časov O'Connell-a, to je uže čez 60 let na Irskem navadna prikazen, prihajajo obično vsi količkaj kak krajcar imajoči Irci. To mu je siromaku najemniku največja slast, ako se mora na taboru kakor dober jahač izkazati in če še celo drugi sosedje lepoto njegovega prama ali šarca občudujejo.

Angleški trinogi, uvažajoči to irsko strast so uvrstili mej imenovani strašni kazenski zakonik postavo, katera se glasi, da mora vsak katoličan brez vsega ugovora kateremu si bodi protestantu konja prepustiti, ako mu ta 50 gl. zanj odšteje, — naj bi bil konj magari tudi tisoč gold. vreden.

Ti zakoni so bili v kreposti skoz celih 86 let in imeli so ravno protivne nasledke od teh, katere so Angleži pričakovali.

Angleži so trdno upali po tem poti irski narod popolno zatreti in poteptati. Ali naraslo je irsko ljudstvo vzlic tem zakonom in vzlic Cromwellevemu klanju na 6 do 7 milijonov 1778 leta, ko je prvičrat spet angleški parlament ravno vsled Burkové agitacije večino teh strašnih, angleški narod na veke sramotečih zakonov odpravil. Od 1778 leta naprej je mogel spet Irec najemnik in lastnik zemljišča postati in dobil je zopet pravico konja zajahati, kil je bi več kot 50 gld. vreden.

Iz teh kratkih izgledov bode vsak čitatelj lahko zapopadel to strašno gnjev in srd, ki se kuha neprestano v srci vsakega Irca, ako se le na angleško ime zmislí. Lahko je razumljivo, da je irska kletev pri vsakem drugem stavku: „The goddamned Sassanach!“ (to je: ti od Boga prokleti Anglosaks).

Blamaža avstrijskih psevdo-liberalcev v Linci.

Δ. Zborovanje nemških kmetov v Linci pokazalo je nemškim liberalcem, kaj so bili do sedaj in kaj so še denes.

Nemški kmetje v Linci, katere so v pomoč klicali psevdo-liberalci zoper ministerstvo Taaffejevo, povedali so jim, kaj oni hočejo; in to, kar nemški kmetje v Linci hočejo, ravno isto hočejo tudi slovenski kmetje. Nemški liberalci zastopajo le mestjana, bili so saj do sedaj zastopniki samo takozvanih „purgarjev“, ne pa zastopniki prostega ljudstva, akoravno so se nekateri zastopniki demokratije imenovali. Bili so oni enostranski. Kmet v Linci jim je še le odprl oči in povedal, da je on steber državi, da on v svojej večini vzdrži državo s svojimi žuljavimi rokami, da on največ žrtvuje svoje krvi za obstanek države. Gospodje nemški liberalci, ki so klicali zbor kmetov v Linc, smejo ponosni biti na to, da so zbor sklicali, ne pa na ono, kar so oni s tem zborom namenili. — Hoteli so dati nezaupnico Taaffejevemu ministerstvu, dali so ravno temu ministerstvo — zaupnico.

Kmeti v Linci rekel je: Kaj meni liberalizem, kaj meni klerikalizem, teh imen ne poznam, meni je svoboda prva, jaz hočem pravice. mož, ki mi jo ponudi, on je moj mož! Denašnji nemški liberalizem v Avstriji tako nij drugo, kakor absolutizem stranke, in klerikalizem je tudi navadno izmišljen bavbarstva denašnjega dvomljivega nemškega liberalizma.

Do sedaj je nosil zvonec v celej nemškej politiki „buržo“, mestjan, od sedaj, ako Bog dá, ga bo nosil tudi kmet, podlaga vsemu državljanstvu. Kmetijstvo, to so čvrsta tla, to je nepremagljiv steber države. Pripovedovalo se je do sedaj, da če mestjan strada tudi kmet strada; to nij res, narobe, če kmet strada, strada tudi mestjan, to je res. Če kmet uboža, uboža tudi trgovec, kajti kmet kupuje izdelke od trgovca, ne narobe, in če prav trgovec prvotne pridelke kupuje od kmeta, jih ne dobi, ali saj ne po ceni, ako jih kmet néma, ali jih saj néma zadosti. Kmetijstvo je podlaga kupčiji, nikdar pa kupčija podlaga kmetijstvu. Denašnja liberalna, bolje rečeno psevdo-liberalna nemška stranka je hotela pametnega prostega nemškega kmeta porabiti za svoje strankarske namene. Nemški kmet pa jej je pokazal roge. Rekel jej je na ravno od psevdo-liberalne stranke sezvanim kmetiskem zboru: Jaz tebe ne poznam, jaz hočem le to, kar je

meni pravo, to je, da me država ne dere, da je pravična, da plačujem jaz, nemški kmet enako, kakor plačuje tudi slovanski kmet, ne menj. ne več; kar je meni prav, bodi tudi onemu prav. Vlada bodi pravična meni in njemu! Kmet je solidaren povsod, zato je tudi pravičen. Njemu nij zato, ali je ta Nemec ali drugi Slovan, njemu je pri srci le pravica. Ravno zato pa je tudi spodletel politični namen psevdo-liberalcem v Linci, ravno zato so oni mesto velike demonstracije zoper denašnjo vlado želi na kmetiskem zboru v Linci veliko blamažo; mesto nezaupnice za Taaffejevo ministerstvo, zahvalo za isto ministerstvo, ki jih je varovalo najzadnjega in najneumnejšega naskoka nemških fevdalcev.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. januarja.

Državni zbor se je denes zopet sešel.

Premenba v ministerstvu je kakor strela udarila v šator centralistov. Ne morejo se znebiti prvega strahu. Ta strah se posebno vidi iz izjave, se ve da neradovoljne — „D. Ztg.“, ki priznava, da je s to ministersko premenbo Taaffejevo ministerstvo še-le vtrdilo se in dobilo stalnost. Ne gre tem ljudem v glavo, kako je to bilo mogoče, „da je en Čeh justični, en Poljak pa finančni minister“ Nedosledno pa isti list precej pravi; saj je nemogoče, da bi tako obstalo dolgo. Baronu Pinotu očitajo, da nij strokovnjak v trgovinskih zadevah. Ali sta pa bila Banhans in Chlumecky več kakor nevedneža? Sicer pa centralisti žugajo zdanjej vladi z najhujšim bojem; če le nijso preveč streliva uže porabili.

Hrvatski sabor je z vsemi glasovi zoper one treh starčevičijancev sprejel predlog Mirko Hrvata, da sabor voli denes regnikarlarno deputacijo v smislu kraljevega reskripta.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se javlja dné 17. t. m.: General Skobelev poroča dné 11. t. m., da je dné 9. t. m. 30.000 Tekincev napadlo ruska utvrjenja, polastilo se kljub ostrej obrambi prvih utvrjenj in nekoliko tudi druge paralele, ugrabilo 4 gorske kanone in tri možnarje, pa so bili potem nazaj vrženi ter se jim je vse ugrabljeno zopet vzelo. Rusi nadaljujejo delati svoja utvrjenja.

Srbska skupščina se je zadnje nedelje slovesno odprla s prestolnim govorom, ki naglašá dobre srbske razmere z vnanjimi državami ter omenja, da se je srbski knez zahvalil avstrijskemu cesarju za pomoč na berlinskem kongresu. Prestolni govor izraža nadejo, da si bosta Srbija in Avstrija dobra soseda. Bazmere z Grško in Bolgarsko da so prijateljske,

molči o tem, a naenkrat zopet počí glas, da je ta ali oni lovec našel sled tacega „divjega“ človeka, da je našel njih ležišče v gorah, v katerej votlini ali v drevesu. Pri tem se pa propovedavajo najgroznejše dogodbe o „prejšnjih ujetnikih“, kako so se branili in okolo sebe popadali, kako je Bilov oče ali Jimov ded v „naselbini“ zgubil skoro svoje življenje v boji s tako strahovito močno, a sicer neznatno in malo stvarico; ubiti so jo morali naposled, nij bilo drugače mogoče, žive nijso mogli ugrabiti.

Ta mali suhi možanec francoski ujel je pa kar celo gnezdo, kdo bi si bil to mislil o tem malem izsušenem dedci!

A, kakor uže omenjeno, rep delal jim je preglavico; naposled je pa trdil in zatrdil steward s krepko kletvico in ponudil v stavo vsacemu jedno sklenico žganja, da so ti „divji ljudje“ gotovo Hascoldove rodbine, ker so imeli vsi tako „čudovito dolg križ“, ki se je

na ta način baje spridil. Stvar zdela se je vsem tudi preveč verjetna, zato si nobeden nij upal ž njim staviti.

Naj bode taka govorica tudi neumna in neverjetna, nekaj resnice je le v njej; istinito se nijso sem in tja nahajali „divji“ ljudje v arkansaskih gozdih nego tudi v družih krajih. Znamenito je namreč, da ljudje, ako so se v gozdu zgubili, od strahu ter vzbujenja popolnem zblaznijo; ti nesrečni ljudje se pa ne veselí rešitve, ako so jih ljudje našli, nego zbežé, skrijejo se v goščavi, ter se bojé človeka kot najhujšega svojega sovražnika. V vzgled naj povem tu dogodbo z nekim bék-vudsmenom, možem, ki je celo svoje življenje preživel v gozdu.

Ime njegovo, ki tudi nij nobene važnosti, pozabil sem, a bival je zapadno pri Tennessee, ne daleč od tam, kjer stoji zdaj mestece Randolph. Lastino svojo imenoval je malo pobištvo na obnožji gričev, ki se raztezajo v Mississippi

dolino. Necega dne je pa mož zašel na lovi v velikanskem barji onega kraja. Dan je bil oblačen. Lovec ima navado, da se v tacem slučaju vleže in mirno prespi; a namesto, da bi bil mož to storil, da bi mu bilo potem mogoče mirne krvi in trezno premisliti, kam da jo bo ukrenil, udal se je svojemu strahu in počel bežati. Bolj in bolj mu je kri vrela, prehodi bežeč noč in dan cele kraje močvirja, izgubi um, in zasadi se mu nora a trdna misel v glavo, da je kje na milje široko, deset do trideset črevljev globoko Mississippi reko prebredel in da mora zdaj zopet iti na onkraj, ako hoče v svoje domovje dospeti.

Mej tem so ga doma njegovi prijatelji pogrešili; šli so ga iskat, in našli so ga od neprestanega beganja navskriž skoraj do celá obupanega ob bregu Mississippi reke; delal si je uže plav, da bi preplaval v brezkončno puščavo onkraj ležečega arkansaskega barja.

(Dalje prih.)

trgovinska dogovarjanja z Avstrijo da bodo uspešna. Prestolni govor je nadalje omenjal tudi železniškega vprašanja, obljubljuje predlog glede nauka, armade, finančnega vprašanja ter revizijo ustave. —

O črnogorsko-turškem mejnem vprašanju se poroča, da turški komisar predlaga, naj teče meja dolž desnega brega Bojane vode, potem ob levem bregu Saskega jezera k Megured vodi. Po tem predlogu bi Turčiji ostalo vse ozemlje ob Bojani. Teško da bi bilo kaj iz tega predloga.

Grški ministerski predsednik Komunduros se je 4. t. m. razgovarjal z nekim dopisnikom. V tem razgovoru je dejal Komunduros, da se mora čuditi konservativnim vlastim zaradi njih postopanja. Avstrija ima na vstoku važnih in interesov. Grki bi jej najlaglje koristili, druge obbalkanske države pa so Avstriji sovražne. Grkom se priporoča mirovno sodišče. Ali kaj bode vlasti razsojevale, ali nij bilo uže vse razsojeno na berlinskem kongresu? Grška bode morala vojno pričeti. Evropa če hoče Slovanstvo na Balkanu zajéziti mora Grke podpirati, da ti dosežejo svoj cilj.

Turčija je zopet poslala jedno okrožnico do svojih zastopnikov pri evropskih vlastih. V tej okrožnici omenja porta, kako da se Grška oborožuje in da se je bati, da bode v kratkem prodrla sè svojo armado v Tesalijo in Epir. Turčije obnašanje pa da je mirno in zmerno, ki pa je tudi pripravljena, da odbije kak napad. Končno predlaga okrožnica, naj se prično dogovarjanja mej porto in šestimi zastopniki vevlastij v Carigradu, da bodo rešili grško-turško mejno vprašanje.

Z ozirom na **Transvaalsko** namerava se v angleške splošnej zbornici staviti sledeči predlog: Zbornica je tega mnenja, da je prisvojitve Transvaalske nepolitična in neopravdana ter se obzala vsega čina, katerega bi angleška vlada storila z namenom, podjarmiti Transvaalčane, ki z vso pravico zahtevajo narodnostno neodvisnost.

Dopisi.

Od Savinje 14. jan. [Izv. dop.] Temne megle, katere so naši centralisti na povelje nad glavo našega vrlega, za blagor slovenskega naroda neumorno delujočega državnega poslanca gosp. Jos. Vošnjaka nakopati želeli o priliki glasovanja zemljišnega davka, otemnele so ravno nasprotno glave te nam sovražne klike pri shodu v Žavcu, katerega je naš poslanec dr. Vošnjak na 9. t. m. sklical. Tukaj je ljudstvo na tanko izprevidelo, da je le dr. Vošnjak in njegova stranka knetom na korist o zemljiščnem davku glasoval, a nasprotno pa dr. Foregger. — Čem bolje bodo ti centralisti ljudem pesek v oči metali tem preje se bode pokazalo, kdo je pravi zastopnik in prijatelj kmetskega ljudstva.

Kakor pa ti možje centralistične stranke, kmete za svoj lastni dobiček na limance love, tako delajo in love tudi po mestih mej tistimi mestjani, kateri le liste njih političnega mišljenja bero. Vidimo na priliko, kako je mogel mestni zastop celjski na dunajski parteitag odposlance na stroške mestnega davkoplačevalca poslati. Kako, da je ta zastop za „deutschen Schul-Verein“ svoto votiral — kako da je celjski okrajni zastop nezaupnico dr. Vošnjaku votiral. —

Kadar bodo mestjani pred volitvami bolj premišljeno delali, in res premislili, je le res dobro, kar jim ti doktorji, c. kr. profesorji in take vrste možje svetujejo predno oddado svoje glase — si bodo marsikatero blamažo prihranili, zraven pa še nepotrebno izdane denarje za kaj koristnejšega obrnili. Za gotovo pa bodo tudi mestjani s časom sprevideli kdo ima dobiček in kdo škodo in slišijo se uže glasovi mej njimi, kateri pravijo, ta in ta tako upije, ker ima dobiček od tega; ali pa

ta in ta se boji, da ne bi Slovenci in Nemci enako pravico imeli, ker potem bo moral iti mej božji svet, mej svoje rojake, ker slovenski ne zna. —

Iz Novega mesta 15. jan. [Izv. dop.] Resultat ljudskega štenja, na katerega smo tu ne malo radovedni, sme se uže denes, ko popisovanje še zmirom traja in torej končni izid še prav znan nij, z ozirom na naše mesto le prav velika laž imenovati. Drugje se bode komaj verjelo, s kakimi sredstvi so zadnje dni pred in mej štenjem naši vrli nemškutarski somestjani delali, da bi Novomesto vsaj kot na pol nemško mesto svetu predstavili. Vsi deli nemčurskega aparata so se v tek postavili, samo da bi se število „Deutsch-Krainerv“ umetno pomnožilo; prilizovanje, prigovarjanje, sorodski vpliv, uporaba trgovskih in družbenih razmer in kjer še vsa ta sredstva nijso nič pomagala, več ali manj naolišpan terorizem. Posebno na trgovinski, obrtniški in uradniški del prebivalcev se je od neke strani jako močan moraličen pritisk delal, kateremu se jih je žalibog le preveliko brez znatnega upora udalo. „Da ne bi sitnosti imel“, dal je marsikateri, ki komaj neki „kauderwälsch“ nemškega jezika govori in v čegar hiši so leto in in dan skoraj izključljivo le slovenski občuje, v rubriko „umgangssprache“ nemški zapisati. — Tu se spominjam, da je kazinski oštir, sin češkega očeta in češke matere, sebe, svojo soprogo in svoje otroke, ki so vsi rojeni Slovenci in kakor oni nemškega niti dobro ne znajo ali vsaj v tem jeziku malo občujejo, dal za Nemce vpisati. To človeče, ki je nekdanj s prazno culico iz Sevnice priromalo in ima za vse svoje sedanje imetje zahvaliti se narodnjakom, ki so ga tedaj, ko si je še v čast štel imenovati se Slovana, blagovoljno podpisali, postalo, je sedaj, ko tudi nemčurji v njegovo krčmo zahajajo, tako prevzetno, da se Slovencev, ki so mu dajali in mu še dajejo vsakdanji kruh, celo sramuje, kar je najbolje s tem pokazal, da je i svojega hlapca i svoje dekle, ki nemški niti ne umejo, za trde Nemce popisal.

In tacih patronov nemčurske nedoslednosti imamo še več. Nemčurska agitacija v ljudskem štenju pa je pri nas poskušala svojo srečo celò mej takimi, kojih strogo narodno mišljenje je moralo znano biti. O tacih, se ve da unesrečenih poskusih gredo posamezne prav drastične pravljice od ust do ust. — V nekatereh slovenskih rodbinah se uče otroci uže v prvih letih slovenski in nemški in utemeljuje se ta navada rada tudi z napačno premiso, da se „ta mali“ na tak način „boljše nemški“ nauče. Ta razmera se je mnogo tako uporabila, da so se starši na to pripravili, kot občevalni jezik „nemški“ in slovenski“ imenovati. Da je potem brez vseh daljših razprav, „ker je vendar vse jedno“ in ker se le jeden jezik zamore vpisati, „nemški obveljal, to se razumi v tu navadnej praksi samo ob sebi in mislim, da nijsem previsoko segel, ako uže sedaj rečem, da se je pičlo številice tu bivaajočih Nemcev — mej kakimi 2000 prebivalci komaj: 14 — pri sedanjem popisovanju s pomočjo uže navedenih sredstev pomnožilo na zdavno število od 4—500 metamorfoziranih duš.

Žalibog so slovenski narodnjaki tem nemčurskim agitatorjem nasproti vse zamudili; izvzemši nekaj v slovenskih listih sporadično le tu ali tam se nahajajočih podukov, ki so pa le v više ljudske kroge segali, se nij čisto nič zgodilo, kar bi nemškovalam rovanjem le količkaj vspešen „paroli“ dajalo. Slabi na-

sledki te pasivnosti se bodo le pregotovo kmalu pokazali. —

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 18. januarja. V gospodsko zbornico so kot novi udje imenovani: grof Coudenhove, Gagern, Helfert, prof. Randa, opat Rotter, grof Schönborn, Seilern, Stadtnicki (?), Szujski, Tarnovski, Tomaschek, Zobliewicz (?). — Vsi so avtonomisti.

Domače stvari.

— (Na ljubljanskej višjeji gimnaziji) sta bila te dni dva dijaka se sramotnim več urnim zaporom kaznovana, zato, „weil sie nicht das Recht haben den Vortrag des Professors zu bekritteln“. Neki profesor, trd in javno Slovanom sovražen Nemec, ki pa sicer sliši na staro-češko ime Adamek, je namreč trdil, da Šafaříkove in Šemberrine preiskave o Slovanih ne veljajo nič, da so le „Phantasiegebilde“. Ona dva dijaka pa sta nekega družega profesorja vprašala, ali je to resnica, in zato sta prišla v kazen. Mari je vsak profesor kadar „ex cathedra loquitur“, nezmoten? Drug vir s te gimnazije tudi pripoveduje, da je isti nemški profesor Adamek učil, da sv. Petra nikoli v Rimu nij bilo itd. Možje, ki se imajo za verstvo potegovati, baje da so se o tem uže oglasili.

— (Tehnično društvo za Kranjsko.) Vodstvo kranjske hranilnice je tehničnemu društvu za Kranjsko na njegovo prošnjo v poslopji ljubljanske velike realke iz prijaznosti brezplačno odkazalo sobo, katero bode omenjeno društvo potrebovalo za svojo čitalno sobo. Ta čitalnica nahaja se v realki pri tleh na desno od glavnega vhoda ter bode od 23. januarja dalje odprta vsem društvnikom.

— (Namesto kporoki na Žabjak) Zadnje nedeljo se je mislil poročiti g. B. v fari sv. Jakoba z neko Višnjagoranko ter je bil uže trikrat oklican. A soboto opazi, da mu je okradena listnica z 20 gl. Sumil je s prva neko drugo osobo, a končno se skaže, da mu je denar ukradla njegova nevesta. Takoj jo ovadi policiji in ta jo je v nedeljo zjutraj odvedla na Žabjak.

— (Visoko ministerstvo za uk in bogočastje) je č. g. Ivanu Govediču, kaplanu pri sv. Martinu pri Slovenjem gradci, ki je bil pretečeno leto vsled tatvine mnogo oškodovan, 100 gl. podpore naklonilo.

— (Nesreča na lovi.) Iz Izla v Istri se piše: Dne 13. t. m. sta šla učitelj A. Kolomban ter g. A. Battoso na lov. Po nesreči pa ta ustrelil na učitelja, ki je umrl potem za rano.

— (Nova hrvatska knjiga.) V Zagrebu je v tiskarni „Narodnih Novin“ izšla nova brošurica v 4 polah, katero je spisal in založil Franjo Kuralt, tajnik hrv. slavonsk. gospod. društva. Knjižici je naslov: „Trsna uš ili phylloxera vastatrix. Kratak naputak vinogradarom“, ter je koncu knjige pridejanih 18 slik trsne uši, kako da se razvija in širi. Cena knjižici je 50 kr. ter se dobiva pri spisateljci v Zagrebu.

Razne vesti.

* (Cesarjevič Rudolf) pojde začetkom prihodnjega meseca v Sirijo, Palestino in naposled Egipt, kjer se za njegov sprejem uže delajo velike priprave. Podkraljeva palača Ras Eltin se zdaj v ta namen olepšuje, in najkrajnija ladija khediva egiptskega „Mach-russa“ po imeni, bode našega cesarjeviča naslednika vozila po sueškem kanalu. Okolo ve-

like noči se potem baje vrne visoki potovalec nazaj na Dunaj.

* (Čudo.) V Bordeaux je neka žena porodila 15 otrok, katerih največji je imel 15 centimetrov, a najmanjši 5 centimetrov. Vsi petnajstorčki so zdravi.

Dunajska borza 18. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld.	80	k.
Enotni drž. dolg v srebru	74	—	—
Zlata rente	88	40	—
1860 drž. posojilo	131	—	—
Akcije narodne banke	822	—	—
Kreditne akcije	25	—	—
London	18	70	—
Srebro	—	—	—
Napol.	9	37	—
C. kr. cekini	5	56	—
Državne marke	58	10	—

Diurnist

sprejme se takoj pri glavnem zastopu banke „Slavije“ v Ljubljani za nedoločen čas. (29)

Voščene sveče

iz tovarne

Luigi Baderja v Gorici,

iz pravega čebelnega voska, brez vsake pritiline, se dobé po 2 gld. 50 kilo s poštnino in zabojem vred, kamor koli si jih kdo naroči, in tako, da se plačajo vsaj v teku jednega leta brez obresti za dolg, v štacuni

(26—2)

Janeza Fabijana,

na Valvazorjevem trgu št. 2, v Ljubljani.

Zdrav deček,

ki zna slovenski in nemški, sprejme se takoj v neke prodajalnici se špecerijskim in mešanim blagom (v prav dobri hiši). — Natančneje pove J. Klauer, trgovec se špecerijskim blagom, na Reslovem trgu št. 1. (27—3)

Poslano.

Štefanu Siškoviču in njegovemu pisču „y“ iz Materije na odprto pismo v „Slovenskem Narodu“ št. 289 m. l. visokemu c. kr. namestništvu v Trstu, oziroma meni Kasparju Kastelicu.

Nijsem odgovarjal in tudi ne mislim nikoli odgovarjati na vse one nesramne dopise v „Edinosti“ min. leta iz Materije pod krinko „občan“, kajti nemam časa spuščati se v polemiko z onim učenim gospodom koji me je v svojih zlobnih dopisih stavil na najnižje mesto človečanstva.

Molčal sem in trpel vse, kar so oni hudobneži v teku časa volilne dobe meni in moji družini žaljivega in sramotnega delali. Molčal sem to, potrpeč sem ono.

A ko me je Štef. Siškovič in njegovi pomagači se svojim zlobnim jezičnim dohtarjem in pisčem na čelu, koji je pisal uže na kupe nesramnih pisem, javno sleparjem pr glasil, sem primoran na tem potu Štef. Siškoviča in njega privrženice kot najzlobnejše in nevarne ljudi razglasiti.

Da sem jaz Štefanu Siškoviču izneveril preko 400 gld., je to od tega do konca obupanega človeka le grda laž hudobnega namena, česar se je visoko c. kr. deželno pravdnštvo prepričalo in pritožbo njegovo te dni na vse vekov zavrglo in vsled česar isoko c. kr. namestništvo nij jemalo ozira na od Siškoviča pisca citirane §§ 25, 3 in 11 o. r. A tudi če je to visoko namestništvo storilo, trpelo je komaj par dni. Štefan Siškovič in njegovi tovariši, kateri so hoteli uže od rekdanj in še hočejo moje in moje družine ime pred vsem svetom očrnuti in s cestnim biatom ometati, — kar je sam Št. S. 4. novembra min. leta pri volitvi pokazal — so nameravali z vsem svojim zlobnim dejanjem to doseči, da bi me takim nesramnim postopanjem splasili in se jaz tako odpovedal županovanju.

Jaz nijsem nikoli po tej časti hrepnel in je nijsem tudi na noben čuden način dosegel, kakor trdi pisatelj „y“ onega odprtega pisma, katerega jaz imenujem nesramnega obrekovalca, dokler mi ta čuden način ne dokaže.

Da sem pa jaz to častno mesto zaslužil, tega ne trdim. Trdim pa, da se mi je to mesto od leta 1866 uže tretjkrat podelilo in da bi bilo ljudstvo jako izburjeno, ako bi se županovanju odpovedal, kar mojih par nasprotnikov zahteva.

S. Siškoviču in tovarišem pa tu še povem, da sem proti njihovem postopanju uže pri sodnji tožbo vložil in da se je pri zadnji izvanredni občinski seji dne 5. t. m. o navzočnosti gospod c. kr. okrajnega komisarja enoglasno sklenilo, da bode morali vse stroške nositi, katere ste vsled svojih krivih pritožeb občini nakopali.

V Materiji, 10. januarja 1881.

Kasp. Kastelic,
občinski glavar.

(28)

Umetne (640—10)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškanskem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celuloidu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Avstrijski najboljši

sladni izlečki,

(606—8)

pravi štajerski

bonbon

od planinskih zelišč in trpotca, zoper kašelj, hr. pavost, boleznj v pljučah, vrata in prsih ter jetiko od

Jurij Froscha v Gradci.

Moj sladni bonbon stoji na razpolaganje vsakemu profesorju, doktorju ali kemiku, da ga preišče. — Zahteva se naj tedaj samo „z nova zboljšanega sladnega bonbona“ od Jurij Froscha v Gradci.

Ob enem dovoljujem se priporočati svoj

trpotčev sok,

velika steklenica gld. 1.— z navodilom za majhena „50“ rabo.

Priporočam tudi svoje

kandile.

Fabrika in zaloga, od koder se pošilja, je v Gradci: Lagergasse št. 19.

Zaloge v Ljubljani: Julij pl. Trnkoczy, lekar; J. Weidlich, M. Achtschin, Fr. Fortuna, Jos. Schläffer, J. Luckmann

Tuji.

16. januarja:

Pri **Slonu**: Somereger iz Beljaka. — Rosenthal iz Dunaja. — Kollar iz Zagreba. — Gebhard iz Brna. — Fischbach, Lileg iz Dunaja.
Pri **Matei**: Albrecht iz Maribora. — Steiner iz Gradca. — Seuthe iz Dunaja. — Ihne iz Hrastnika.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpelo ude in kite, revmatične bolečine v zobeh in glavi; malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje.

Zahval smo dobili uže celo množico. — 1 steklenica 50 kr. — **Pravega prodaje samo** (638—8)

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu v Ljubljani.

Najboljše in najuplivnejše Norveško

pomuhljevo olje iz kitovih jeter

zoper škroflje, krvico, pljučnico, kašelj itd. itd., v sklenicah à 60 kr.,

združeno z železnim jodirom

posebno dobro za one, ki imajo premalo krvi ali ki si imajo kri čistiti

v sklenicah à 1 gld. prodaje

G. PICCOLI,

lekar „k angelu“,

(490—14) na dunajske cesti v Ljubljani.

Rudolivnica in strojarna

G. Tönnies-ova v Ljubljani

na dunajske cesti št. 29, pri železnici,

se priporoča, ter v izdelovanje vzprijemlje: vodotéznice ali sesalne, téšče (preše), pile (žage), málinsko pripravo, návlake, vódna kolesa, raznolične velike cevi, drobeče stroje in vse drugo kar je strojem v potrebo.

Tudi sprejemlje popraviljanje v nizko ceno, ter vsako delo te vrste zvrši naglo.

Vrhu tega od presne rude uliva razne stvari, ali po svojih ali po odkazanih tvorilih (modelih) in načrtih. (16—3)

Wilhelmov

stari, izkušeni, pravi, obči

zdravilni in vodni prilep (plašter)

zoper

glavobol, rane, opeklino in ozeblino.

Ta prilep je privilegirán od Nj. rimsk. kat. veličanstva. Moč in učinek tega prilepa je posebno ugoden pri globokih in raztrganih ranah vsled uboda ali udara, pri hudih ulesih, neodpravljljivih bezgavkah, pri skelečih izpustkih, pri orvu, vnetih in oguljenih prsih, speklinah, kurjih očesih, otiskah, zmrznjenih udih, pri toku iz trganja in jednakih bolečinah.

Ta prilep pravi ima samo

lekarna Fran Wilhelma v Neuenkirchenu pri Dunaji.

Jedna škatljica stane 40 kr. a. v. Menj, nego dve škatljici se ne pošiljati in staneti s kolekom in pošiljatelj 1 gld. a. v.

Imajo pa tudi:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Gradcu J. Purgleitner, lekar; Wend. Trnkoczy, lekar. V Zagrebu Sigm. Mitlbach. (21—1)